

dr MIROŚLAW ROGUSKI - laudacja 2018

Pan Mirosław Roguski jest doktorem nauk humanistycznych, autorem kilkudziesięciu publikacji naukowych i popularnych poświęconych przede wszystkim historii, kulturze i zabytkom powiatu węgrowskiego oraz dawnej ziemi liwskiej. W wielu swoich artykułach, referatach i wystąpieniach podczas konferencji, sesji naukowych, kongresów i spotkań popularyzował walory turystyczne i kulturę wschodniego Mazowsza.

Od 2003 roku mieszka na terenie wsi gminnej Korytnica w powiecie węgrowskim. Przez wiele lat pełnił społecznie funkcje prezesa Stowarzyszenia Zamek Liw. Stowarzyszenie Kulturalne Ziemi Liwskiej oraz wiceprezesa Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Korytnickiej. Jest redaktorem naczelnym wydawanego od 2005 roku „Rocznika Liwskiego” oraz członkiem Kolegium Redakcyjnego „Zeszytów Korytnickich” i członkiem rady Muzeum Zbrojowni na Zamku w Liwie. Jest inicjatorem wielu ważnych dla naszego regionu inicjatyw naukowych, wydawniczych, kulturalnych i gospodarczych.

Przyznanie Nagrody Benedyktowicza ma uzasadnienie w wieloletnich działaniach dr. Mirosława Roguskiego na rzecz:

- ochrony zabytków i dóbr dziedzictwa kulturowego regionu,
- rozwoju badań regionalnych nad historią i kulturą wschodniego Mazowsza oraz integracji wysiłków badaczy regionalnych, stowarzyszeń i placówek podejmujących tę problematykę. Chodzi tu m. in. o działania takich instytucji jak: Muzeum Zbrojownia na Zamku w Liwie, Archiwum Państwowe w Siedlcach, archiwa i muzea diecezjalne w Siedlcach i Drohiczyń, Miejska i Powiatowa Biblioteka im. Augusta Cieszkowskiego w Węgrowie. W ostatnich latach dzięki inicjatywom dr. Mirosławowa Roguskiego współpracę naukową z regionalistami i władzami stowarzyszeń i samorządów z regionu podjął zespół badawczy Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, który przygotował wydanie „Słownika historyczno-geograficznego ziemi liwskiej w średniowieczu”. Partnerem w działaniach naukowych i wydawniczych środowisk lokalnych jest też Fundacja Rozwoju Badań Regionalnych „Sigillum” w Siedlcach. Działania te integrują i wspierają stowarzyszenia kulturalne w Korytnicy, Liwie, Sokołowie Podlaskim i Węgrowie.

Ważnym polem działalności Laureata jest popularyzacja wyników badań nad przeszłością i kulturą regionu poprzez organizację konferencji naukowych i popularnonaukowych w Korytnicy, Liwie, Siedlcach, Sokołowie Podlaskim, Warszawie i Węgrowie oraz wspieranie (i to nie tylko intelektualne) działalności wydawniczej, czego przykładem „Rocznik Liwski”, „Zeszyty Korytnickie”, czy publikacje Archiwum Państwowego w Siedlcach.

Laureat popularyzuje wiedzę o wynikach badań nad historią regionu, jego zbytkach i walorach turystycznych poprzez prezentacje referatów i komunikatów na konferencjach organizowanych przez stowarzyszenia, placówki kultury, ośrodki naukowe m. in.: Archiwum Główne Akt Dawnych, Archiwum Polskiej Akademii Nauk, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, UP-H w Siedlcach, Archiwum Państwowe w Siedlcach.

Przykładem działalności popularyzatorskiej Laureata może być inicjatywa organizacji Turnieju Smaków na Zamku w Liwie oraz popularyzacja jako jego patrona osoby Wojciecha Wincentego Wielądka, pochodzącego z powiatu węgrowskiego znanego heraldyka i autora jednej z pierwszych książek kucharskich w dawnej Rzeczypospolitej, czyli sławnego „Kucharza doskonałego”.

Wśród działań Laureata na rzecz ochrony zabytków w naszym regionie można wskazać to, że

dzięki zaangażowaniu znacznych własnych środków finansowych dr Mirosław Roguski uratował od zniszczenia zabytkowy młyn parowy z przełomu XIX i XX wieku oraz dom i zabudowania gospodarcze opuszczonego gospodarstwa młynarskiego w Korytnicy. Obiekty są bezinteresownie udostępniane do zwiedzania historykom i turystom.

Będąc w latach 2002-2006 prezesem spółki Totalizator Sportowy sp. z o. o. dr Mirosław Roguski przyczynił się do wydania wielu publikacji i materiałów na temat zabytków, kultury i walorów turystycznych regionu. Dzięki wsparciu finansowemu spółki kierowanej przez Laureata, w 2006 roku Towarzystwo Miłośników Ziemi Węgrowskiej wydało pracę zbiorową p.t. „Węgrów dzieje miasta i okolic 1944-2005”. Sfinansowano także kolejne roczniki pisma „Rocznik Liwski” oraz wiele materiałów informacyjnych. Dla rozwoju turystyki i kultury naszego regionu ważne znaczenie miało okazane przez spółkę wsparcie dla muzeów diecezjalnych w Drohiczynie i w Siedlcach. Dzięki finansowemu zaangażowaniu Totalizatora Sportowego powstały w Muzeum Diecezjalnym w Siedlcach warunki do wyeksponowania jedyne w naszym kraju obrazu El Greco „Ekstaza św. Franciszka”. Dowodem uznania miejscowej społeczności było wyróżnienie dr. Mirosława Roguskiego nagrodą prezydenta Siedlec „Aleksandria” i medalem św. Mateusza. Władze Węgrowa w 2007 roku przyznały Panu Roguskiemu tytuł "Zasłużonego dla Węgrowa".

Z inicjatywy Laureata, przy współpracy ze starostwem węgrowskim zorganizowana została przez Totalizator Sportowy w dniu 2 sierpnia 2005 roku w gmachu Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego konferencja poświęcona ochronie dóbr kultury i promocji walorów turystycznych powiatu węgrowskiego. Konferencji towarzyszyła wystawa tematyczna oraz prezentacja twórczości artystów i twórców kultury zorganizowana przez starostwo w Węgrowie. W późniejszych latach podobne konferencje i prezentacje były organizowane w gmachu Wojewódzkiej Biblioteki na Koszykowej w Warszawie. Spółka wspierała wówczas finansowo konferencje i inicjatywy wydawnicze Muzeów w Liwie, Drohiczynie i Siedlcach, wydawnictwa PTTK w Węgrowie oraz finansowała materiały w prasie centralnej promujące turnieje rycerskie w Liwie, szlaki turystyczne i zabytki regionu.

Ważne znaczenie dla naszego regionu miały zainspirowane przez dr. Roguskiego prace nad gromadzeniem źródeł pisanych do historii dawnej ziemi liwskiej. Po upadku Powstania Warszawskiego żołnierze niemieccy celowo zniszczyli, podpalając Archiwum Akt Dawnych, najcenniejsze źródła pisane, jakimi było ponad 460 ksiąg ziemskich i grodzkich liwskich, akta Węgrowa, Liwa i innych ziem, miast i osiedli Mazowsza. Wraz z grupą historyków regionalistów, dzięki kilkuletnim kwerendum i poszukiwaniom zgromadził Laureat wiele cennych dokumentów przechowywanych w krajowych i zagranicznych archiwach, a dotyczących historii ziemi liwskiej i zamieszkujących ją rodzin. W 2015 roku wraz z dr. Andrzejem Nowikiem zabezpieczył i opracowuje około 300 unikalnych zapisów z ksiąg sądowych liwskich wykonanych przed zniszczeniem AGAD przez Niemców. Materiały te zostały pozyskane od uczestnika organizowanych w placówkach kultury „warsztatów genealogicznych”, spadkobiercy proboszcza jednej z warszawskich parafii. Pochodzący z powiatu węgrowskiego proboszcz zlecił wykonanie łacińskich odpisów akt liwskich profesjonalnym archiwistom przed 1944 rokiem. Wiele z pozyskanych źródeł historycznych oraz opartych o nie publikacji naukowych i popularnych zamieszczono w „Roczniku Liwskim”, „Zeszytach Korytnickich”, „Roczniku Sokołowskim”, „Wschodnim Roczniku Humanistycznym”, „Szkiecach Podlaskich”, „Pracach Archiwalno-Konserwatorskich” oraz pracach zbiorowych publikowanych po konferencjach naukowych UP-H w Siedlcach, Archiwum Państwowego w Siedlcach, Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie, Towarzystwa Naukowego im. Braci Wagów w Łomży.

Dr Mirosław Roguski był inicjatorem i organizatorem wielu konferencji naukowych i popularnych poświęconych historii oraz kulturze regionu. Są wśród nich:

- sesja archiwalno – historyczna zorganizowana w dniach 14-15 maja 2003 roku w Węgrowie i Liwie zatytułowana „Dzieje Ziemi Liwskiej i powiatu Węgrowskiego”.
- konferencja naukowa w dniu 2 października 2005 roku w BUW w Warszawie nt. zabytków i walorów turystycznych powiatu węgrowskiego,
- konferencja na Zamku w Liwie w dniu 6 października 2006 roku pt. „Region pogranicza mazowiecko – podlaskiego i jego rozwój”,
- konferencja w dniu 17 maja 2007 roku w Liwie p.t. „Prymas Jan Paweł Woronicz i jego liwskie dzieje”,
- konferencja w dniu 22 września 2007 roku w Liwie organizowana w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa na Mazowszu p.t. „Szlachta i ziemiaństwo pogranicza mazowiecko podlaskiego”,
- konferencja w dniu 7 września 2008 roku w Liwie w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa na Mazowszu poświęcona ziemi liwskiej w dobie Sejmu Wielkiego,
- konferencja w dniu 11 marca 2010 roku w Węgrowie poświęcona tradycjom sądownictwa węgrowskiego,
- konferencja w dniu 14 sierpnia 2010 roku w Liwie z okazji 100. rocznicy konsekracji kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Leonarda,
- konferencja w dniu 14 września 2012 roku w Liwie p.t. „Liw – są takie miejsca” poświęcona historii mieszkańców Liwa, jego zbytkom i atrakcjom turystycznym,
- konferencja w Węgrowie i towarzyszący jej objazd studyjny pracowników naukowych Instytutu Historii PAN w dniach 4-5 października 2013 roku. Spotkania zespołu przygotowującego „Słownik historyczno – geograficzny ziemi liwskiej w średniowieczu” w Korytnicy, Liwie i Węgrowie,
- konferencja w dniu 11 marca 2014 roku w Bibliotece Miasta stołecznego Warszawy i Województwa Mazowieckiego „Na Koszykowej” pt. Ziemie warszawska i liwska w średniowieczu. Słownik historyczno –geograficzny Mazowsza”. Zorganizowana wspólnie z Instytutem Historii PAN, bibliotekami w Warszawie i Węgrowie.

Na koniec mógłbym jeszcze odczytać bibliografię prac naukowych Laureata dotyczących naszego regionu, ale że lista ta zawiera ponad 60 pozycji, poświęconych głównie czasom I Rzeczypospolitej, więc Państwu tym razem daruję.

